



Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

14. maj 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – område med frihed, sikkerhed og retfærdighed – asylpolitik – international beskyttelse – direktiv 2011/95/EU – flygtningestatus – artikel 14, stk. 4-6 – afslag på tildeling af flygtningestatus eller tilbagekaldelse heraf i tilfælde af fare for sikkerheden eller samfundet i værtsmedlemsstaten – gyldighed – artikel 18 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – artikel 78, stk. 1, TEUF – artikel 6, stk. 3, TEU – Genèvekonventionen«

I de forenede sager C-391/16, C-77/17 og C-78/17,

angående tre anmodninger om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Nejvyšší správní soud (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Den Tjekkiske Republik) i sag C-391/16 ved afgørelse af 16. juni 2016, indgået til Domstolen den 14. juli 2016, og af Conseil du contentieux des étrangers (domstol i udlændingeretlige sager, Belgien) i sag C-77/17 og sag C-78/17 ved afgørelser af 8. februar 2017 og 10. februar 2017, indgået til Domstolen den 13. februar 2017, i sagerne

M

mod

Ministerstvo vnitra (sag C-391/16),

og

X (sag C-77/17),

X (sag C-78/17)

mod

Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling),

sammensat af præsidenten, K. Lenaerts, vicepræsidenten, R. Silva de Lapuerta, afdelingsformændene J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, A. Prechal, T. von Danwitz (refererende dommer) og C. Toader samt dommerne E. Levits, L. Bay Larsen, M. Safjan, D. Šváby, C.G. Fernlund og S. Rodin,

generaladvokat: M. Wathelet,

justitssekretær: fuldmægtig V. Giacobbo-Peyronnel,

* Processprog: tjekkisk og fransk.

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 6. marts 2018,

efter at der er afgivet indlæg af:

- M ved advokát J. Mašek,
- X (sag C-77/17) ved avocats P. Vanwelde og S. Janssens,
- X (sag C-78/17) ved avocat J. Hardy,
- den tjekkiske regering ved M. Smolek, J. Vlácil og A. Brabcová, som befuldmægtigede,
- den belgiske regering ved C. Pochet, M. Jacobs og C. Van Lul, som befuldmægtigede,
- den tyske regering ved T. Henze og R. Kanitz, som befuldmægtigede,
- den franske regering ved E. Armoët, E. de Moustier og D. Colas, som befuldmægtigede,
- den ungarske regering ved M.Z. Fehér, G. Koós, Z. Biró-Tóth og M. Tátrai, som befuldmægtigede,
- den nederlandske regering ved M.A.M. de Ree og M.K. Bulterman, som befuldmægtigede,
- Det Forenede Kongeriges regering ved S. Brandon, som befuldmægtiget, bistået af barrister D. Blundell,
- Europa-Parlamentet ved K. Zejdová, O. Hrstková Šolcová og D. Warin, som befuldmægtigede,
- Rådet for Den Europæiske Union ved E. Moro, A. Westerhof Löfflerová, S. Boelaert, M. Chavrier og J. Monteiro, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved M. Šimerdová og M. Condou-Durande, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 21. juni 2018,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningerne om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen og gyldigheden af artikel 14, stk. 4-6, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/95/EU af 13. december 2011 om fastsættelse af standarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for indholdet af en sådan beskyttelse (EUT 2011, L 337, s. 9), der trådte i kraft den 9. januar 2012, i forhold til artikel 78, stk. 1, TEUF, artikel 6, stk. 3, TEU og artikel 18 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«).
- 2 Anmodningerne er blevet indgivet under tre sager mellem for det første (sag C-391/16) M og Ministerstvo vnitra (indenrigsministeriet, Den Tjekkiske Republik) vedrørende en afgørelse om tilbagekaldelse af den pågældendes ret til asyl, for det andet (sag C-77/17) X og Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (generalkommissær for flygtninge og statsløse, Belgien, herefter »generalkommissæren«) vedrørende en afgørelse, hvorved den pågældende fik afslag på tildeling af flygtningestatus og subsidiær beskyttelsesstatus, og for det tredje (sag C-78/17) X og generalkommissæren vedrørende en afgørelse om inddragelse af den pågældendes flygtningestatus.

Retsforskrifter

Folkeretten

- 3 Konventionen om flygtninges retsstilling, som blev undertegnet i Genève den 28. juli 1951 (United Nations Treaty Series, bind 189, s. 150, nr. 2545 (1954)), trådte i kraft den 22. april 1954 (herefter »Genèvekonventionen«). Konventionen er blevet suppleret ved protokollen vedrørende flygtninges retsstilling, der blev indgået i New York den 31. januar 1967, og som trådte i kraft den 4. oktober 1967 (herefter »protokollen«).
- 4 Alle medlemsstaterne er kontraherende parter i Genèvekonventionen. Derimod er Den Europæiske Union ikke kontraherende part i konventionen.
- 5 I præamblen til Genèvekonventionen tages det til efterretning, at De Forenede Nationers højkommisariat for flygtninge (UNHCR) har til opgave at overvåge de mellemfolkelige konventioner, der giver flygtninge beskyttelse, og det anføres, at staterne bør samarbejde med UNHCR om udførelsen af dets opgaver, navnlig ved at lette dets opgave om overvågning af anvendelsen af bestemmelserne i disse konventioner.

- 6 Konventionens artikel 1, afsnit A, fastsætter:

»For nærværende konventions formål skal udtrykket »flygtning« finde anvendelse på enhver person, der:

[...]

2) [...] som følge af velbegrunnet frygt for forfølgelse på grund af sin race, religion, nationalitet, sit tilhørsforhold til en særlig social gruppe eller sine politiske anskuelser befinder sig uden for det land, i hvilket han har statsborgerret, og som ikke er i stand til – eller på grund af sådan frygt, ikke ønsker – at søge dette lands beskyttelse; eller som ikke har nogen statsborgerret, og på grund af sådanne begivenheder befinder sig uden for det land, hvor han tidligere havde fast bopæl, og ikke er i stand til – eller på grund af sådan frygt ikke ønsker – at vende tilbage dertil.

Med hensyn til en person, der har statsborgerret i mere end et land, skal udtrykket »det land, i hvilket han har statsborgerret« betyde hvert af de lande, i hvilke han har statsborgerret. En person skal således ikke betragtes som værende uden beskyttelse fra det land, i hvilket han har statsborgerret, såfremt han uden gyldig grund, der udspringer af velbegrunnet frygt, har undladt at søge beskyttelse fra et af de lande, i hvilke han har statsborgerret.«

- 7 Genèvekonventionens artikel 1, afsnit C, bestemmer:

»Denne konvention skal ikke længere finde anvendelse på en person, der omfattes af bestemmelserne i afsnit A, såfremt han:

- 1) på ny frivilligt har søgt det lands beskyttelse, i hvilket han har statsborgerret, eller
- 2) efter at have mistet sin statsborgerret frivilligt har generhvervet denne eller
- 3) har erhvervet en ny statsborgerret og nyder godt af det lands beskyttelse, i hvilket han er blevet statsborger, eller
- 4) frivilligt på ny har bosat sig i det land, som han har forladt eller uden for hvilket han er forblevet af frygt for forfølgelse, eller

5) ikke længere kan afslå at søge det lands beskyttelse, i hvilket han har statsborgerret, fordi de omstændigheder, ifølge hvilke han er blevet anerkendt som flygtning, er bortfaldet

[...]

6) uden at være i besiddelse af nogen statsborgerret er i stand til at vende tilbage til det land, i hvilket han tidligere har haft fast bopæl, fordi de forhold, som førte til, at han er blevet anerkendt som flygtning, ikke længere er til stede

[...]«

8 Konventionens artikel 1, afsnit D, første afsnit, har følgende ordlyd:

»Denne konvention skal ikke finde anvendelse på personer, som for nærværende nyder beskyttelse eller bistand fra andre organer eller institutioner under De Forenede Nationer end De Forenede Nationers højkommissær for flygtninge.«

9 Konventionens artikel 1, afsnit E, fastsætter:

»Denne konvention skal ikke finde anvendelse på den, som af de kompetente myndigheder i det land, i hvilket han har bosat sig, anerkendes som havende de rettigheder og pligter, der er knyttet til besiddelse af statsborgerret i det pågældende land.«

10 Samme konventions artikel 1, afsnit F, har følgende ordlyd:

»Denne konventions bestemmelser skal ikke finde anvendelse på den, om hvem der er alvorlig grund til at antage, at han:

- a) har begået en forbrydelse mod freden, en krigsforbrydelse eller en forbrydelse mod menneskeheden, således som disse forbrydelser er defineret i de mellemfolkelige aftaler, som er indgået for at træffe forholdsregler herimod
- b) har begået en alvorlig ikke-politisk forbrydelse uden for tilflugtslandet, inden han som flygtning fik adgang til dette
- c) har gjort sig skyldig i handlinger, der er i strid med De Forenede Nationers mål og grundsætninger.«

11 Genèvekonventionens artikel 3 er affattet som følger:

»De kontraherende stater skal anvende denne konventions bestemmelser på flygtninge uden nogen forskel med hensyn til race, religion eller oprindelsesland.«

12 Konventionens artikel 4 bestemmer:

»De kontraherende stater skal tilstå flygtninge inden for deres område en mindst ligeså gunstig behandling som den, der tilstås deres egne statsborgere, i henseende til frihed til religionsudøvelse og til deres børns religiøse opdragelse.«

13 Konventionens artikel 16, stk. 1, fastsætter:

»En flygtning skal inden for alle kontraherende staters område have fri og uhindret adgang til domstolene.«

14 Genèvekonventionens artikel 22, stk. 1, bestemmer:

»Med hensyn til elementær undervisning skal de kontraherende stater indrømme flygtninge samme behandling som den, der tilkommer deres egne statsborgere.«

15 Konventionens artikel 31 har følgende ordlyd:

»1. Flygtninge, som kommer direkte fra et område, hvor deres liv eller frihed truedes i den i artikel 1 anførte betydning, og uden tilladelse indrejser til eller befinder sig inden for de kontraherende staters område, skal ikke i disse stater kunne straffes for ulovlig indrejse eller ophold, forudsat at de uopholdeligt henvender sig til myndighederne og godtgør, at de har haft rimelig grund til deres ulovlige indrejse eller tilstedeværelse.

2. De kontraherende stater skal ikke oplægge sådanne flygtninge andre begrænsninger i deres bevægelsesfrihed end dem, der er nødvendige, og sådanne begrænsninger skal alene anvendes, indtil flygtningenes forhold i landet er blevet ordnet, eller indtil de opnår adgang til et andet land. De kontraherende stater skal indrømme sådanne flygtninge en rimelig frist og alle nødvendige lettelser for at opnå adgang til et andet land.«

16 Konventionens artikel 32 bestemmer:

»1. De kontraherende stater må ikke udvise en flygtning, der lovligt befinder sig på deres område, undtagen af hensyn til den nationale sikkerhed eller den offentlige orden.

2. En sådan flygtning må alene udvises på grundlag af en afgørelse, truffet i overensstemmelse med gældende lov. Medmindre tvingende hensyn til statens egen sikkerhed tilsiger andet, skal der gives flygtningen adgang til at fremlægge bevisligheder for at rense sig og til dette formål at appellere til og lade give møde for vedkommende myndighed eller en eller flere af vedkommende myndighed særligt udpegede personer.

3. De kontraherende stater skal indrømme en sådan flygtning en rimelig frist til at søge lovlig adgang til et andet land. De kontraherende stater forbeholder sig retten til i denne tid at anvende sådanne interne foranstaltninger, som de måtte finde nødvendige.«

17 Konventionens artikel 33 fastsætter:

»1. Ingen kontraherende stat må på nogen som helst måde udvise eller afvise en flygtning ved grænserne til sådanne områder, hvor hans liv eller frihed ville være truet på grund af hans race, religion, nationalitet, hans tilhørsforhold til en særlig social gruppe eller hans politiske anskuelser.

2. Nærværende bestemmelse kan dog ikke påberåbes af en flygtning, som med rimelig grund må anses for en fare for det lands sikkerhed, i hvilket han befinder sig, eller som efter en endelig dom for en særlig farlig forbrydelse må betragtes som en fare for samfundet i det pågældende land.«

18 Genèvekonventionens artikel 42, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Enhver stat kan samtidig med undertegnelsen, ratifikationen eller tiltrædelsen tage forbehold over for konventionens artikler, undtagen for så vidt angår artiklerne 1, 3, 4, 16 (1) 33, 36-46.«

EU-retten

Direktiv 2011/95

- 19 Direktiv 2011/95, der er vedtaget på grundlag af artikel 78, stk. 2, litra a) og b), TEUF, ophævede Rådets direktiv 2004/83/EF af 29. april 2004 om fastsættelse af minimumsstandarder for anerkendelse af tredjelandstatsborgere eller statsløse som flygtninge eller som personer, der af anden grund behøver international beskyttelse, og indholdet af en sådan beskyttelse (EUT 2004, L 304, s. 12).
- 20 Følgende fremgår af 3., 4., 10., 12., 16., 17., 21., 23. og 24. betragtning til direktiv 2011/95:
- »(3) Det Europæiske Råd nåede på sit særlige møde i Tammerfors den 15. og 16. oktober 1999 til enighed om at arbejde for oprettelsen af et fælles europæisk asylsystem, som bygger på en fuldstændig og inklusiv anvendelse af Genèvekonventionen [...], som suppleret ved [protokollen], således at princippet om non-refoulement overholdes, og det garanteres, at ingen sendes tilbage til forfølgelse.
- (4) Genèvekonventionen og protokollen udgør hovedhjørnestenen i det internationale retssystem til beskyttelse af flygtninge.
- [...]
- (10) På baggrund af resultaterne af de evalueringer, der er foretaget, bør de principper, [direktiv 2004/83] bygger på, på det nuværende stadium bekræftes, og der bør opnås en højere grad af tilnærmelse af reglerne om anerkendelse og indholdet af den internationale beskyttelse på grundlag af højere standarder.
- [...]
- (12) Hovedformålet med dette direktiv er dels at sikre, at medlemsstaterne anvender fælles kriterier til identifikation af personer, som reelt har behov for international beskyttelse, dels at sikre, at der findes et minimum af ydelser til fordel for disse personer i alle medlemsstater.
- [...]
- (16) Dette direktiv respekterer de grundlæggende rettigheder og overholder de principper, som bl.a. anerkendes i [chartret]. Direktivet tilsigter navnlig, at asylansøgere og deres ledsagende familiemedlemmers menneskelige værdighed og ret til asyl respekteres fuldt ud, og at anvendelsen af chartrets artikel 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 og 35 fremmes, og direktivet bør derfor gennemføres i overensstemmelse hermed.
- (17) Med hensyn til behandlingen af de personer, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, er medlemsstaterne bundet af forpligtelser i henhold til folkeretlige instrumenter, som de er part i, herunder navnlig sådanne, som forbyder forskelsbehandling.
- [...]
- (21) Anerkendelsen af flygtningestatus er deklaratorisk.
- [...]

(23) Der bør fastsættes standarder for definitionen og indholdet af flygtningestatus som en vejledning til medlemsstaternes kompetente nationale myndigheder i forbindelse med anvendelse af Genèvekonventionen.

(24) Det er nødvendigt at indføre fælles kriterier for anerkendelse af asylansøgere som flygtninge i overensstemmelse med Genèvekonventionens artikel 1.«

21 Artikel 1 i direktiv 2011/95 har følgende ordlyd:

»Formålet med dette direktiv er at fastsætte standarder for anerkendelse af tredjelandstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for indholdet af en sådan beskyttelse.«

22 Dette direktivs artikel 2 fastsætter:

»I dette direktiv forstås ved:

- a) »international beskyttelse«: flygtningestatus og subsidiær beskyttelsesstatus som defineret i litra e) og g)
- b) »person med international beskyttelse«: en person, som er blevet tildelt flygtningestatus, jf. litra e), eller subsidiær beskyttelsesstatus, jf. litra g)

[...]

d) »flygtning«: en tredjelandstatsborger, som i kraft af en velbegrundet frygt for forfølgelse på grund af race, religion, nationalitet, politisk anskuelse eller tilhørsforhold til en bestemt social gruppe opholder sig uden for det land, hvor den pågældende er statsborger, og som ikke kan eller, på grund af en sådan frygt, ikke vil påberåbe sig dette lands beskyttelse, eller en statsløs person, som opholder sig uden for det land, hvor han tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, af samme grunde som anført ovenfor, og som ikke kan eller, på grund af en sådan frygt, ikke vil vende tilbage til dette land, og som ikke er omfattet af artikel 12

e) »flygtningestatus«: en medlemsstats anerkendelse af en tredjelandstatsborger eller statsløs som flygtning

[...]«

23 Kapitel II i direktiv 2011/95 med overskriften »Vurdering af ansøgninger om international beskyttelse« omfatter dette direktivs artikel 4-8. Disse artikler fastsætter reglerne for, på hvilken måde medlemsstaterne skal vurdere sådanne ansøgninger.

24 Kapitel III i direktiv 2011/95 med overskriften »Anerkendelse som flygtning« omfatter direktivets artikel 9-12. Hvad nærmere bestemt angår nævnte direktivs artikel 9 og 10 fastsætter de henholdsvis betingelserne for, at adfærd skal anses for forfølgelse som omhandlet i Genèvekonventionens artikel 1, afsnit A, og de elementer, som medlemsstaterne skal tage hensyn til ved vurderingen af grundene til forfølgelsen.

25 Artikel 11 i direktiv 2011/95 med overskriften »Ophør« bestemmer:

»1. En tredjelandstatsborger eller statsløs ophører med at være anerkendt som flygtning, hvis den pågældende:

- a) frivilligt på ny har søgt beskyttelse i det land, hvor den pågældende er statsborger, eller

- b) efter at have mistet sit statsborgerskab frivilligt har generhvervet dette eller
- c) har erhvervet et nyt statsborgerskab og nyder beskyttelse i det land, hvor den pågældende er blevet statsborger, eller
- d) frivilligt på ny har bosat sig i det land, som den pågældende forlod, eller uden for hvilket den pågældende opholdt sig af frygt for forfølgelse, eller
- e) ikke længere kan afslå at søge beskyttelse i det land, hvor den pågældende er statsborger, fordi de omstændigheder, ifølge hvilke den pågældende er blevet anerkendt som flygtning, ikke længere består, eller
- f) hvis der er tale om en statsløs, kan vende tilbage til det land, hvor den pågældende havde sit sædvanlige opholdssted, fordi de omstændigheder, ifølge hvilke den pågældende er blevet anerkendt som flygtning, ikke længere består.

2. [...]

3. Stk. 1, litra e) og f), finder ikke anvendelse på en flygtning, der kan påberåbe sig tvingende grunde angående tidligere forfølgelse til ikke at ville søge beskyttelse i det land, hvor den pågældende er statsborger, eller, hvis den pågældende er statsløs, i det land, hvor vedkommende tidligere havde sit sædvanlige opholdssted.«

26 Dette direktivs artikel 12 med overskriften »Udelukkelse« bestemmer:

»1. En tredjelandstatsborger eller statsløs er udelukket fra at blive anerkendt som flygtning, hvis:

- a) den pågældende falder inden for anvendelsesområdet for artikel 1, afsnit D, i Genèvekonventionen om beskyttelse eller bistand fra andre FN-organer eller -agenturer end De Forenede Nationers Højkommissær for Flygtninge. Hvis en sådan beskyttelse eller bistand af en eller anden grund er bortfaldet, uden at de pågældendes stilling er definitivt afgjort i overensstemmelse med de relevante resolutioner, der er vedtaget af FN's Generalforsamling, skal sådanne personer uden videre have ret til at blive omfattet af dette direktivs bestemmelser
- b) den pågældende af de kompetente myndigheder i det land, hvor han eller hun har taget ophold, anerkendes som havende de rettigheder og pligter, der knytter sig til besiddelse af statsborgerskab i dette land eller rettigheder og pligter svarende hertil.

2. En tredjelandstatsborger eller statsløs er udelukket fra at blive anerkendt som flygtning, hvis der er tungtvejende grunde til at antage, at

- a) den pågældende har begået en forbrydelse mod freden, en krigsforbrydelse eller en forbrydelse mod menneskeheden, som defineret i de internationale instrumenter, der er udarbejdet for at træffe forholdsregler mod sådanne forbrydelser
- b) den pågældende har begået en alvorlig ikke-politisk forbrydelse uden for asyllandet forud for anerkendelsen af vedkommende som flygtning, hvilket forstås som tidspunktet for udstedelse af opholdstilladelse på grundlag af tildeling af flygtningestatus; særligt grusomme handlinger kan betegnes som alvorlige ikke-politiske forbrydelser, også selv om de begås under foregivelse af, at de har et politisk mål
- c) den pågældende har gjort sig skyldig i handlinger, der er i strid med De Forenede Nationers mål og grundsætninger som fastlagt i præamblen til og artikel 1 og 2 i De Forenede Nationers pagt.

3. Stk. 2 finder anvendelse på personer, der anstifter til eller på anden måde deltager i at begå de deri nævnte forbrydelser eller handlinger.«

27 Artikel 13 i direktiv 2011/95, der har overskriften »Tildeling af flygtningestatus«, og som er indeholdt i direktivets kapitel IV med overskriften »Flygtningestatus«, fastsætter:

»Medlemsstaterne tildeler tredjelandstatsborgere og statsløse, der kan anerkendes som flygtninge i medfør af kapitel II og III, flygtningestatus.«

28 Nævnte direktivs artikel 14 med overskriften »Tilbagekaldelse og afslutning af eller afslag på forlængelse af status«, der ligeledes er indeholdt i direktivets kapitel IV, bestemmer:

»1. Med hensyn til ansøgninger om international beskyttelse, der er indgivet efter ikrafttrædelsen af direktiv [2004/83], skal medlemsstaterne tilbagekalde, afslutte eller afslå at forlænge en tredjelandstatsborgers eller statsløs persons flygtningestatus, der er tildelt af et regeringsorgan, et administrativt organ, et retsligt eller kvasiretligt organ, såfremt den pågældende ikke længere opfylder betingelserne for at blive betragtet som flygtning, jf. artikel 11.

[...]

3. Medlemsstaterne skal tilbagekalde, afslutte eller afslå at forlænge en tredjelandstatsborgers eller statsløs persons flygtningestatus, såfremt den berørte medlemsstat, efter at den pågældende er blevet tildelt flygtningestatus, konstaterer, at den pågældende:

- a) burde have været eller er udelukket fra at opnå flygtningestatus, jf. artikel 12
- b) har givet forkerte oplysninger om eller fortiet faktiske forhold, herunder anvendt falske dokumenter, og dette var afgørende for tildeling af flygtningestatus.

4. Medlemsstaterne kan tilbagekalde, afslutte eller afslå at forlænge status, der er tildelt en flygtning af et regeringsorgan, et administrativt organ, et retsligt eller kvasiretligt organ, når:

- a) der er rimelig grund til at anse den pågældende som en person, der udgør en fare for sikkerheden i den medlemsstat, vedkommende befinder sig i
- b) den pågældende efter en endelig dom for en særlig grov forbrydelse udgør en fare for samfundet i denne medlemsstat.

5. Medlemsstaterne kan i de situationer, der er beskrevet i stk. 4, beslutte ikke at tildele status til en flygtning, hvis der endnu ikke er truffet en sådan afgørelse.

6. Personer, som stk. 4 eller 5 finder anvendelse på, har de rettigheder, der er fastsat i artikel 3, 4, 16, 22, 31, 32 og 33 i Genèvekonventionen, eller tilsvarende rettigheder, for så vidt de befinder sig i medlemsstaten.«

29 Kapitel VII i direktiv 2011/95 med overskriften »Indholdet af international beskyttelse« omfatter direktivets artikel 20-35. Dette direktivs artikel 20, stk. 1 og 2, bestemmer:

»1. Dette kapitel berører ikke de rettigheder, der er fastsat i Genèvekonventionen.

2. Dette kapitel finder anvendelse på såvel flygtninge som personer, der er berettiget til subsidier beskyttelse, medmindre andet er anført.«

30 Nævnte direktivs artikel 21 fastsætter:

»1. Medlemsstaterne overholder princippet om non-refoulement i overensstemmelse med deres internationale forpligtelser.

2. Hvis det ikke er forbudt i henhold til de i stk. 1 nævnte internationale forpligtelser, kan en medlemsstat udsende en flygtning, uanset om den pågældende er formelt anerkendt eller ej, når:

- a) der er rimelig grund til at anse den pågældende for en person, der udgør en fare for sikkerheden i den medlemsstat, vedkommende befinder sig i, eller
- b) den pågældende efter en endelig dom for en særlig grov forbrydelse udgør en fare for samfundet i denne medlemsstat.

3. Medlemsstaterne kan tilbagekalde, afslutte eller afslå at forlænge opholdstilladelsen for eller afslå at give opholdstilladelse til en flygtning, hvis denne falder ind under stk. 2.«

31 Artikel 24, stk. 1, første afsnit, i direktiv 2011/95 bestemmer:

»Så snart som muligt efter at ansøgerne har fået tildelt international beskyttelse og med forbehold af artikel 21, stk. 3, udsteder medlemsstaterne en opholdstilladelse til personer med flygtningestatus, som skal være gyldig i mindst tre år, og som kan fornyes, medmindre tvingende hensyn til statens sikkerhed eller den offentlige orden tilsiger andet.«

32 Dette direktivs artikel 28 bestemmer:

»1. Medlemsstaterne sikrer ligestilling mellem personer med international beskyttelse og landets egne borgere inden for rammerne af de gældende procedurer for anerkendelse af udenlandske eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser.

2. Medlemsstaterne bestræber sig på for personer med international beskyttelse, der ikke kan fremlægge dokumenter som bevis for deres kvalifikationer, at lette fuld adgang til passende ordninger til vurdering, attestering og godkendelse af deres tidligere uddannelse. Sådanne foranstaltninger skal være i overensstemmelse med artikel 2, stk. 2, og artikel 3, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer [(EUT 2005, L 255, s. 22)].«

33 Artikel 34 i direktiv 2011/95 har følgende ordlyd:

»Med henblik på at lette integrationen af personer med international beskyttelse i samfundet sikrer medlemsstaterne adgang til integrationsprogrammer, som de finder passende, så der tages hensyn til de særlige behov hos personer med flygtningestatus eller subsidiær beskyttelsesstatus, eller skaber forudsætninger, som sikrer adgang til sådanne programmer.«

National ret

Tjekkisk ret

34 Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu (lov nr. 325/1999 om asyl) i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen (herefter »asylloven«), regulerer tildeling og tilbagekaldelse af international beskyttelse.

- 35 I medfør af denne lovs § 2, stk. 2, forstås ved flygtning (*azylant*) i denne lov »en udlænding, som har fået tildelt asylret i medfør af nærværende lov, så længe denne afgørelse om tildeling af asylretten er gyldig«. Ifølge den forelæggende rets forklaringer ophører en person med at være flygtning (*azylant*) og med at være omfattet af de i nævnte lov fastsatte rettigheder, såfremt personens asylret tilbagekaldes.
- 36 Asyllovens § 17, stk. 1, litra i), bestemmer, at asylretten tilbagekaldes, »hvis der er rimelig grund til at anse flygtningen for at udgøre en fare for statens sikkerhed«. Nævnte lovs § 17, stk. 1, litra j), bestemmer desuden, at asylretten tilbagekaldes, »hvis flygtningen ved en endelig dom er blevet dømt for en særlig grov forbrydelse og udgør en fare for statens sikkerhed«.
- 37 I medfør af asyllovens § 28, stk. 1, er asylretten »en af de former for international beskyttelse, som kan tildeles en udlænding på Den Tjekkiske Republiks område«.

Belgisk ret

- 38 Artikel 48/3, stk. 1, i loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (lov af 15.12.1980 om udlændinges indrejse, etablering og ophold på samt udsendelse fra statens område) (*Moniteur belge* af 31.12.1980, s. 14584) bestemmer følgende i den affattelse, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagerne (herefter »lov af 15. december 1980«):

»Flygtningestatus tildeles en udlænding, der opfylder betingelserne i [Genèvekonventionens] artikel 1, som ændret ved [protokollen].«

- 39 Denne lovs artikel 48/4, stk. 1, fastsætter:

»Subsidiær beskyttelsesstatus tildeles en udlænding, der ikke anerkendes som flygtning, og som ikke er omfattet af artikel 9b, og for hvem der er alvorlig grund til at antage, at udlændingen, hvis den pågældende sendes tilbage til sit hjemland eller, for så vidt angår en statsløs, til det land, hvor den pågældende tidligere havde sit sædvanlige opholdssted, vil løbe en reel risiko for at lide alvorlig overlast som omhandlet i stk. 2, og som ikke kan eller, på grund af en sådan risiko, ikke vil påberåbe sig dette lands beskyttelse, forudsat at den pågældende ikke er omfattet af udelukkelsesbestemmelserne i artikel 55/4.«

- 40 Den nævnte lovs artikel 52/4 bestemmer:

»Hvis en udlænding, der har indgivet en ansøgning om asyl i overensstemmelse med artikel 50, 50a, 50b eller 51, efter en endelig dom for en særlig grov lovovertrædelse udgør en fare for samfundet, eller såfremt der er rimelig grund til at anse den pågældende for at udgøre en fare for den nationale sikkerhed, fremsender ministeren eller en af ministeren bemyndiget person uden ophør alle elementer herom til generalkommissæren.

[Generalkommissæren] kan afslå at anerkende flygtningestatus, hvis udlændingen udgør en fare for samfundet, er endeligt dømt for en særlig grov lovovertrædelse, eller hvis der er rimelig grund til at anse den pågældende for at udgøre en fare for den nationale sikkerhed. I dette tilfælde afgiver [generalkommissæren] en udtalelse vedrørende foreneligheden af en udsendelsesforanstaltning med artikel 48/3 og 48/4.

Ministeren kan pålægge den berørte person at opholde sig et bestemt sted, mens den pågældendes ansøgning behandles, såfremt dette anses for nødvendigt for opretholdelsen af den offentlige orden eller den nationale sikkerhed.

Under særligt alvorlige omstændigheder kan ministeren midlertidigt overdrage den berørte person til regeringens varetægt, såfremt dette anses for nødvendigt for opretholdelsen af den offentlige orden eller den nationale sikkerhed.«

41 Samme lovs artikel 55/3/1 bestemmer:

»§ 1. [Generalkommissæren] kan inddrage en udlændings flygtningestatus, hvis den pågældende efter en endelig dom for en særlig grov lovovertrædelse udgør en fare for samfundet, eller hvis der er rimelig grund til at anse den pågældende for at udgøre en fare for den nationale sikkerhed.

[...]

§ 3. Såfremt generalkommissæren i henhold til stk. 1 eller stk. 2, 1°, inddrager en flygtningestatus, afgiver generalkommissæren i forbindelse med sin afgørelse en udtalelse vedrørende foreneligheden af en udsendelsesforanstaltning med artikel 48/3 og 48/4.«

42 Artikel 55/4, stk. 2, i lov af 15. december 1980 har følgende ordlyd:

»En udlænding er ligeledes udelukket fra subsidier beskyttelse, hvis den pågældende udgør en fare for samfundet eller den nationale sikkerhed.«

Twisterne i hovedsagerne og de præjudicielle spørgsmål

Sag C-391/16

43 Ved afgørelse af 21. april 2006 tildelte indenrigsministeriet M, der stammer fra Tjetjenien (Rusland), asyl med den begrundelse, at han havde rimelig grund til at frygte forfølgelse på grund af race, religion, nationalitet, tilhørsforhold til en bestemt social gruppe eller politisk anskuelse i den stat, hvor han er statsborger.

44 Inden M fik asyl, havde han begået et røveri, for hvilket han blev idømt en frihedsstraf på tre år. Efter tildelingen af asyl blev han desuden idømt en frihedsstraf på ni år for røveri og afpresning i gentagelsestilfælde, idet denne straf skulle afsones i et særlig sikret fængsel. Henset til disse omstændigheder besluttede indenrigsministeriet ved afgørelse af 29. april 2014 at tilbagekalde M's asylret samt ikke at tildele ham subsidier beskyttelse med den begrundelse, at han var blevet endeligt dømt for en særlig grov forbrydelse og udgjorde en fare for statens sikkerhed.

45 M anlagde sag ved Městský soud v Praze (byretten i Prag, Den Tjekkiske Republik) til prøvelse af denne afgørelse. Da M ikke fik medhold, har han iværksat kassationsanke ved den forelæggende ret.

46 Denne ret har navnlig rejst tvivl om gyldigheden af bestemmelserne i artikel 14, stk. 4 og 6, i direktiv 2011/95 i forhold til chartrets artikel 18, artikel 78, stk. 1, TEUF og EU-rettens generelle principper som omhandlet i artikel 6, stk. 3, TEU som følge af, at bestemmelserne i direktiv 2011/95 eventuelt udgør en tilsidesættelse af Genèvekonventionen.

47 I denne henseende har den forelæggende ret henvist til en rapport fra UNHCR, der blev offentliggjort den 29. juli 2010 under overskriften »UNHCR comments on the European Commission's proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on minimum standards for the qualification and status of third country nationals or stateless persons as beneficiaries of international protection and the content of the protection granted (COM(2009) 551, 21 oktober 2009)«, hvori UNHCR gentager den tvivl, som organisationen allerede har udtrykt tidligere for så vidt angik overensstemmelsen af artikel 14, stk. 4 og 6, i direktiv 2004/83 med Genèvekonventionen.

- 48 Det fremgår af denne rapport, at artikel 14, stk. 4, i nævnte direktivforslag, som ligger til grund for artikel 14, stk. 4, i direktiv 2011/95, udvider grundene til udelukkelse fra flygtningestatus ud over de grunde til udelukkelse og ophør, der er fastsat i Genèvekonventionens artikel 1, selv om disse grunde er udtømmende, og selv om denne konventions artikel 42, stk. 1, forbyder de kontraherende stater at tage forbehold over for konventionens artikel 1. Det fremgår endvidere af nævnte rapport, at selv om Genèvekonventionens artikel 33 tillader, at en person udvises til sit oprindelsesland eller til et andet land, påvirker denne bestemmelse imidlertid ikke denne persons flygtningestatus i det land, hvor den pågældende opholder sig. Den forelæggende ret har fremhævet, at den tvivl, som UNHCR har udtrykt, deles af bl.a. European Council on Refugees and Exiles, International Association of Refugee and Migration Judges og Den Tjekkiske Republiks ombudsmand.
- 49 Den forelæggende ret har hertil tilføjet, at dele af litteraturen er af den opfattelse, at direktiv 2011/95 er i overensstemmelse med Genèvekonventionen. Den har i denne forbindelse anført, at det fremgår af begrundelsen til det direktivforslag, der er nævnt i nærværende doms præmis 47, at direktiv 2011/95 navnlig har til formål at sikre en fuldstændig og inklusiv anvendelse af denne konvention. Dette direktiv er mere detaljeret og sonderer i artikel 2, litra d) og e), mellem begrebet »flygtning« og begrebet »flygtningestatus«. Tildeling af flygtningestatus som omhandlet i direktiv 2011/95 medfører tildeling af en højere grad af beskyttelse end den, der følger af Genèvekonventionen. En person, hvis flygtningestatus tilbagekaldes i henhold til artikel 14, stk. 4, i direktiv 2011/95, er således ikke længere omfattet af de rettigheder og fordele, der følger af dette direktiv, bortset fra visse ved denne konvention sikrede minimumsrettigheder. Denne bestemmelse synes at hvile på den antagelse, at disse personer ikke kan udvises til deres oprindelsesland, selv om de måtte opfylde betingelserne i nævnte konventions artikel 33, stk. 2. Disse personer tåles dermed i værtsmedlemsstaten og har en »indskrænket« flygtningestatus.
- 50 Selv om Domstolen allerede i dom af 24. juni 2015, H.T. (C-373/13, EU:C:2015:413, præmis 71 og 94-98), har udtalt sig om forholdet mellem Genèvekonventionens artikel 33, stk. 2, og direktiv 2011/95, har den endnu ikke taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt dette direktivs artikel 14, stk. 4-6, er forenelig med Genèvekonventionens artikel 1, afsnit C, og artikel 42, stk. 1, eller med artikel 78, stk. 1, TEUF, chartrets artikel 18 og EU-rettens generelle principper som omhandlet i artikel 6, stk. 3, TEU.
- 51 Hvad angår artikel 14, stk. 6, i direktiv 2011/95, som sikrer de personer, der er omfattet af direktivets artikel 14, stk. 4, visse af de i Genèvekonventionen fastsatte rettigheder, har den forelæggende ret anført, at asylloven ifølge Den Tjekkiske Republiks ombudsmand ikke har gennemført nævnte artikel 14, stk. 6. Tilbagekaldelse af asylretten i henhold til asyllovens § 17, stk. 1, litra i) og j), udgør derfor ifølge nævnte ombudsmand en tilsidesættelse af EU-retten. I denne henseende har den forelæggende ret anført, at en grundig analyse af tjekkisk ret ikke gør det muligt at udelukke den omstændighed, at de omhandlede personer i visse konkrete tilfælde ikke er sikret nogen af de rettigheder, der følger af Genèvekonventionens artikel 3, 4, 16, 22, 31, 32 og 33. I hovedsagen har sagsøgeren imidlertid mulighed for at gøre sine rettigheder gældende i Den Tjekkiske Republik.
- 52 På denne baggrund har Nejvyšší správní soud (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Den Tjekkiske Republik) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »Er artikel 14, stk. 4 og 6, i [direktiv 2011/95] ugyldig med den begrundelse, at den er i strid med [chartrets] artikel 18 [...], artikel 78, stk. 1, [TEUF] og EU-rettens grundsætninger fastlagt i artikel 6, stk. 3, [TEU]?«

Sag C-77/17

- 53 Den 10. marts 2010 blev X, der er ivoriansk statsborger, ved tribunal de première instance de Bruxelles (retten i første instans i Bruxelles, Belgien) idømt en delvis betinget frihedsstraf på 30 måneder for forsætlig legemsbeskadigelse, for uden lovlig grund at have været i besiddelse af et blankvåben samt for at have været i besiddelse af et forbudt våben. Den 6. december 2011 blev den pågældende desuden ved cour d'appel de Bruxelles (appeldomstolen i Bruxelles, Belgien) idømt en straf af fængsel i 4 år for voldtægt af en mindreårig på over 14 år, men under 16 år.
- 54 Den 3. november 2015 indgav han en asylansøgning, til støtte for hvilken han gjorde gældende, at han frygtede forfølgelse som følge af, at hans far og familiemedlemmer var tæt knyttet til det tidligere ivorianske styre og den tidligere præsident Laurent Gbagbo.
- 55 Ved afgørelse af 19. august 2016 gav generalkommissæren på grundlag af artikel 52/4, stk. 2, i lov af 15. december 1980 afslag på at tildele X flygtningestatus som følge af de lovovertrædelser, som han har begået i Belgien. Generalkommissæren fandt bl.a., at henset til den særligt grove beskaffenhed af disse lovovertrædelser, samt at der var tale om gentagne overtrædelser, udgjorde X en fare for samfundet i henhold til denne bestemmelse. Af de samme grunde udelukkede generalkommissæren X fra subsidær beskyttelsesstatus i medfør af denne lovs artikel 55/4, stk. 2. I henhold til nævnte lovs artikel 52/4 afgav generalkommissæren imidlertid en udtalelse om, at X på grund af sin velbegrundede frygt for forfølgelse hverken kunne udvises direkte eller indirekte til Elfenbenskysten, eftersom en sådan udsendelsesforanstaltning ville være uforenelig med samme lovs artikel 48/3 og 48/4.
- 56 X anlagde sag ved den forelæggende ret til prøvelse af denne afgørelse.
- 57 Denne ret har anført, at artikel 52/4, stk. 2, i lov af 15. december 1980, som ligger til grund for den omtvistede afgørelse, gennemfører artikel 14, stk. 5, i direktiv 2011/95 i belgisk ret.
- 58 Den forelæggende ret ønsker oplyst, om sidstnævnte bestemmelse er gyldig i forhold til chartrets artikel 18 og artikel 78, stk. 1, TEUF. Disse bestemmelser forpligter Unionen til at overholde Genèvekonventionen, således at den afledte EU-ret skal være i overensstemmelse hermed. Denne konvention fastlægger meget klart i artikel 1, afsnit A, hvilke personer der er omfattet af begrebet »flygtning«, og hverken konventionens artikel 1, afsnit F, eller nogen af dens øvrige bestemmelser gør det muligt generelt og endeligt at nægte at tildele flygtningestatus til en person alene med den begrundelse, at den pågældende udgør en fare for den nationale sikkerhed, eller at den pågældende udgør en alvorlig trussel mod samfundet i værtsmedlemsstaten. Artikel 14, stk. 5, i direktiv 2011/95 fastsætter imidlertid en mulighed for at nægte at tildele flygtningestatus af en af disse grunde, som svarer til de situationer, der er omhandlet i nævnte konventions artikel 32 og 33, selv om disse sidstnævnte artikler regulerer udvisning af flygtninge og ikke betingelserne for tildeling af flygtningestatus.
- 59 Der opstår således det spørgsmål, om artikel 14, stk. 5, i direktiv 2011/95 indfører en ny grund til udelukkelse fra flygtningestatus, som ikke er fastsat i Genèvekonventionen. Indførelsen af en ny udelukkelsesgrund udgør en væsentlig ændring af denne konvention, hvilket er i strid med de folkeretlige principper. Såfremt det havde været hensigten, at Genèvekonventionen skulle udelukke eller nægte beskyttelse til flygtninge ud fra hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige orden eller risikoen for samfundet i værtsmedlemsstaten, ville dette have været udtrykkeligt fastsat, ligesom det bl.a. er tilfældet for så vidt angår alvorlige ikke-politiske forbrydelser begået uden for værtsmedlemsstaten.
- 60 Der skal ligeledes tages hensyn til de potentielt alvorlige konsekvenser af denne udelukkelsesgrund, eftersom den indebærer et tab af de rettigheder og fordele, der er knyttet til en status som flygtning. I sin dom af 24. juni 2015, H.T. (C-373/13, EU:C:2015:413, præmis 95), bemærkede Domstolen således klart, at tilbagekaldelse af en opholdstilladelse og tilbagekaldelse af flygtningestatus er to særskilte

spørgsmål med forskellige konsekvenser. UNHCR har desuden i sin udtalelse med overskriften »UNHCR Annotated Comments on the [Directive 2004/83]«, der blev offentliggjort i januar 2005, været særlig kritisk over for de identiske bestemmelser, der er indeholdt i direktiv 2004/83.

- 61 På denne baggrund har Conseil du contentieux des étrangers (domstol i udlændingeretlige sager, Belgien) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal artikel 14, stk. 5, i direktiv [2011/95] fortolkes således, at der herved skabes en ny bestemmelse om udelukkelse fra flygtningestatus som omhandlet i samme direktivs artikel 13 og følgelig i Genèvekonventionens artikel 1, afsnit A?
 - 2) Såfremt [det første spørgsmål] besvares bekræftende, skal artikel 14, stk. 5, da fortolkes således, at bestemmelsen er forenelig med chartrets artikel 18 og artikel 78, stk. 1, [TEUF], der navnlig kræver, at afledt EU-ret skal være i overensstemmelse med Genèvekonventionen, hvis bestemmelse om udelukkelse i artikel 1, afsnit F, er formuleret udtømmende og skal fortolkes snævert?
 - 3) Såfremt [det første spørgsmål] besvares benægtende, skal artikel 14, stk. 5, i direktiv [2011/95] da fortolkes således, at der herved indføres en begrundelse for at nægte flygtningestatus, som ikke er fastsat i Genèvekonventionen, hvis iagttagelse er påkrævet i henhold til chartrets artikel 18 og artikel 78, stk. 1, [TEUF]?
 - 4) Såfremt [det tredje spørgsmål] besvares bekræftende, skal førnævnte direktivs artikel 14, stk. 5, da fortolkes således, at bestemmelsen er forenelig med chartrets artikel 18 og artikel 78, stk. 1, [TEUF], der navnlig kræver, at afledt EU-ret er i overensstemmelse med Genèvekonventionen, idet der ved bestemmelsen indføres en begrundelse for at nægte flygtningestatus uden nogen form for undersøgelse af frygten for forfølgelse, således som det kræves i henhold til Genèvekonventionens artikel 1, afsnit A?
 - 5) Såfremt [det første og det tredje spørgsmål] besvares benægtende, hvorledes skal førnævnte direktivs artikel 14, stk. 5, da fortolkes, for at bestemmelsen er forenelig med chartrets artikel 18 og artikel 78, stk. 1, [TEUF], der navnlig kræver, at afledt EU-ret skal være i overensstemmelse med Genèvekonventionen?»

Sag C-78/17

- 62 Ved afgørelse af 21. februar 2007 anerkendte generalkommissæren X, der er statsborger i Den Demokratiske Republik Congo, som flygtning.
- 63 Den 20. december 2010 blev X ved cour d'assises de Bruxelles (nævningeretten i Bruxelles, Belgien) idømt en straf af fængsel i 25 år for manddrab og røveri af særlig grov beskaffenhed. Ved afgørelse af 4. maj 2016 inddrog generalkommissæren på grundlag af artikel 55/3/1, stk. 1, i lov af 15. december 1980 hans flygtningestatus navnlig med den begrundelse, at X, henset til den særligt grove beskaffenhed af de begåede lovovertrædelser, udgjorde en fare for samfundet som omhandlet i nævnte bestemmelse. Generalkommissæren afgav desuden i henhold til denne lovs artikel 55/3/1, stk. 3, en udtalelse, ifølge hvilken udsendelsen af X var forenelig med denne lovs artikel 48/3 og 48/4, for så vidt som den frygt for forfølgelse, som X havde gjort rede for i 2007, ikke længere var aktuel.
- 64 X har anlagt sag til prøvelse af generalkommissærens afgørelse ved den forelæggende ret. Denne ret har anført, at artikel 55/3/1 i lov af 15. december 1980, som ligger til grund for nævnte afgørelse, gennemfører artikel 14, stk. 4, i direktiv 2011/95 i belgisk ret. Som i sag C-77/17 og af de samme

grunde, som er anført i sidstnævnte sag, er den forelæggende ret af den opfattelse, at der er flere grunde til at rejse spørgsmålet om, hvorvidt artikel 14, stk. 4, i direktiv 2011/95 er gyldig i forhold til chartrets artikel 18 og artikel 78, stk. 1, TEUF.

65 På denne baggrund har Conseil du contentieux des étrangers (domstol i udlændingeretlige sager) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) Skal artikel 14, stk. 4, i direktiv [2011/95] fortolkes således, at der herved skabes en ny bestemmelse om udelukkelse fra flygtningestatus som omhandlet i samme direktivs artikel 13 og følgelig i Genèvekonventionens artikel 1, afsnit A?
- 2) Såfremt [det første spørgsmål] besvares bekræftende, skal artikel 14, stk. 4, da fortolkes således, at bestemmelsen er forenelig med chartrets artikel 18 og artikel 78, stk. 1, [TEUF], der navnlig kræver, at afledt EU-ret skal være i overensstemmelse med Genèvekonventionen, hvis bestemmelse om udelukkelse i artikel 1, afsnit F, er formuleret udtømmende og skal fortolkes snævert?
- 3) Såfremt [det første spørgsmål] besvares benægtende, skal artikel 14, stk. 4, i direktiv [2011/95] da fortolkes således, at der herved indføres en begrundelse for at inddrage flygtningestatus, som ikke er fastsat i Genèvekonventionen, hvis iagttagelse er påkrævet i henhold til chartrets artikel 18 og artikel 78, stk. 1, [TEUF]?
- 4) Såfremt [det tredje spørgsmål] besvares bekræftende, skal førnævnte direktivs artikel 14, stk. 4, da fortolkes således, at bestemmelsen er forenelig med chartrets artikel 18 og artikel 78, stk. 1, [TEUF], der navnlig kræver, at afledt EU-ret er i overensstemmelse med Genèvekonventionen, idet der ved bestemmelsen indføres en begrundelse for at inddrage flygtningestatus, som ikke alene ikke er fastsat i Genèvekonventionen, men som endvidere ikke på nogen måde er hjemlet i denne?
- 5) Såfremt [det første og det tredje spørgsmål] besvares benægtende, hvorledes skal førnævnte direktivs artikel 14, stk. 4, da fortolkes, for at bestemmelsen er forenelig med chartrets artikel 18 og artikel 78, stk. 1, [TEUF], der navnlig kræver, at afledt EU-ret skal være i overensstemmelse med Genèvekonventionen?»

Retsforhandlingerne for Domstolen

66 Ved afgørelse truffet af Domstolens præsident den 17. marts 2017 er sagerne C-77/17 og C-78/17 blevet forenet med henblik på den skriftlige forhandling, den mundtlige forhandling og dommen. Ved afgørelse truffet af Domstolens præsident den 17. januar 2018 er disse sager blevet forenet med sag C-391/16 med henblik på den mundtlige forhandling og dommen.

Om Domstolens kompetence

67 De medlemsstater og institutioner, der har indgivet skriftlige indlæg for Domstolen, har givet udtryk for forskellige synspunkter for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt Domstolen har kompetence til i forbindelse med de foreliggende anmodninger om præjudiciel afgørelse at bedømme gyldigheden af direktiv 2011/95 i forhold til artikel 78, stk. 1, TEUF og chartrets artikel 18, eftersom disse henviser til Genèvekonventionen.

68 I denne henseende er det den tyske regerings opfattelse, at et sådant spørgsmål bør besvares benægtende for så vidt angår anmodningerne om præjudiciel afgørelse i sag C-77/17 og sag C-78/17, eftersom der med disse anmodninger i det væsentlige ønskes en fortolkning af Genèvekonventionen,

selv om Domstolens kompetence til at fortolke denne konvention er begrænset, således som det fremgår af den retspraksis, der følger af dom af 17. juli 2014, Qurbani (C-481/13, EU:C:2014:2101, præmis 20, 21 og 28).

- 69 Rådet og Kommissionen har anført, at Domstolen allerede har udtalt sig om nødvendigheden af at fortolke bestemmelserne i direktiv 2011/95 under iagttagelse af Genèvekonventionen. Parlamentet er af den opfattelse, at eftersom dette direktiv er en selvstændig EU-retsakt, hvis forrang, enhed og effektive virkning Domstolen skal sikre, skal en undersøgelse af nævnte direktiv alene foretages på grundlag af EU-traktaten, EUF-traktaten og chartret. Direktiv 2011/95 skal i videst muligt omfang fortolkes således, at dens gyldighed ikke drages i tvivl, idet bl.a. de grundlæggende principper i Genèvekonventionen skal iagttages.
- 70 Den franske og den nederlandske regering har derimod fremhævet, at selv om Unionen ikke er part i Genèvekonventionen, forpligter artikel 78 TEUF og chartrets artikel 18 ikke desto mindre Unionen til at iagttage den. Domstolen har således kompetence til at efterprøve, om artikel 14, stk. 4-6 i direktiv 2011/95 er i overensstemmelse med denne konvention.
- 71 I denne henseende følger det af artikel 19, stk. 3, litra b), TEU og artikel 267, stk. 1, litra b), TEUF, at Domstolen er tillagt en kompetence til uden undtagelse at afgøre præjudicielle spørgsmål om gyldigheden og fortolkningen af retsakter fra EU's institutioner, idet disse retsakter skal være fuldt forenelige med traktaternes bestemmelser og med de heraf følgende forfatningsmæssige principper samt med chartrets bestemmelser (jf. i denne retning dom af 27.2.2018, Western Sahara Campaign UK, C-266/16, EU:C:2018:118, præmis 44 og 46).
- 72 I det foreliggende tilfælde bemærkes, at direktiv 2011/95 er blevet vedtaget på grundlag af artikel 78, stk. 2, litra a) og b), TEUF. Det følger af artikel 78, stk. 1, TEUF, at den fælles politik for asyl, subsidiær beskyttelse og midlertidig beskyttelse, som tager sigte på at »tilbyde en passende status til enhver tredjelandstatsborger, der har behov for international beskyttelse, og på at sikre overholdelse af non-refoulement-princippet«, »skal være i overensstemmelse med [Genèvekonventionen], [protokollen] og andre relevante traktater«.
- 73 Chartrets artikel 18 bestemmer desuden, at »[a]sylretten sikres under iagttagelse af reglerne i [Genèvekonventionen] og [protokollen] og i overensstemmelse med [EU-traktaten] og [EUF-traktaten]«.
- 74 Selv om Unionen ikke er kontraherende part i Genèvekonventionen, er den ikke desto mindre i medfør af artikel 78, stk. 1, TEUF og chartrets artikel 18 forpligtet til at iagttage denne konventions regler. Direktiv 2011/95 skal derfor i medfør af disse primærretlige bestemmelser overholde disse regler (jf. i denne retning dom af 1.3.2016, Alo og Osso, C-443/14 og C-444/14, EU:C:2016:127, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis, og af 19.6.2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, præmis 53 og den deri nævnte retspraksis).
- 75 Domstolen har følgelig kompetence til at undersøge gyldigheden af artikel 14, stk. 4-6, i direktiv 2011/95 i forhold til artikel 78, stk. 1, TEUF og chartrets artikel 18 og til inden for rammerne af denne undersøgelse at efterprøve, om disse bestemmelser i dette direktiv kan fortolkes på en måde, som iagttager det beskyttelsesniveau, der er sikret ved Genèvekonventionens regler.

Om de præjudicielle spørgsmål

- 76 De forelæggende retters spørgsmål med hensyn til gyldigheden af artikel 14, stk. 4-6, i direktiv 2011/95 vedrører nærmere bestemt spørgsmålet om, hvorvidt dette direktivs artikel 14, stk. 4 og 5, medfører, at den omhandlede tredjelandstatsborger eller statsløse, som opfylder de materielle betingelser, der er fastsat i nævnte direktivs artikel 2, litra d), fratages sin egenskab af flygtning, og om bestemmelsen

derfor udgør en tilsidesættelse af Genèvekonventionens artikel 1. De forelæggende retters spørgsmål vedrører nærmere bestemt den omstændighed, at de tilfælde, der er omhandlet i artikel 14, stk. 4 og 5, i direktiv 2011/95, ikke svarer til de udelukkelses- og ophørsgrunde, der er indeholdt i Genèvekonventionens artikel 1, afsnit C-F, selv om disse udelukkelses- og ophørsgrunde inden for konventionens ordning er af udtømmende karakter.

- 77 I denne henseende bemærkes, at ifølge et almindeligt fortolkningsprincip skal en EU-retsakt i videst muligt omfang fortolkes således, at dens gyldighed ikke drages i tvivl, og i overensstemmelse med hele den primære ret og navnlig med chartrets bestemmelser (dom af 15.2.2016, N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, præmis 48 og den deri nævnte retspraksis). Når en bestemmelse i den afledte EU-ret kan fortolkes på flere måder, bør den fortolkning, der bringer bestemmelsen i overensstemmelse med den primære ret, således lægges til grund frem for den, som medfører, at bestemmelsen må anses for uforenelig med denne (dom af 26.6.2007, *Ordre des barreaux francophones et germanophone m.fl.*, C-305/05, EU:C:2007:383, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).
- 78 Det skal derfor efterprøves, om bestemmelserne i artikel 14, stk. 4-6, i direktiv 2011/95 i overensstemmelse med, hvad der kræves i artikel 78, stk. 1, TEUF og chartrets artikel 18, kan fortolkes således, at det sikres, at det beskyttelsesniveau, der er sikret ved Genèvekonventionens regler, ikke tilsidesættes.

Om den ordning, der er indført ved direktiv 2011/95

- 79 Som det fremgår af 12. betragtning til direktiv 2011/95, har direktivets bestemmelser til formål at sikre anvendelsen af fælles kriterier til identifikation af personer, som har behov for international beskyttelse, samt at sikre, at der findes et minimum af ydelser til fordel for disse personer i alle medlemsstater.
- 80 Som det bekræftes ved tredje betragtning til direktiv 2011/95, bemærkes i denne henseende, at det fælles europæiske asylsystem, som dette direktiv er en del af, bygger på en fuldstændig og inklusiv anvendelse af Genèvekonventionen, og det garanteres, at ingen sendes tilbage til forfølgelse (jf. i denne retning dom af 21.12.2011, N. S. m.fl., C-411/10 og C-493/10, EU:C:2011:865, præmis 75, og af 1.3.2016, *Alo og Osso*, C-443/14 og C-444/14, EU:C:2016:127, præmis 30).
- 81 Det fremgår desuden af 4., 23. og 24. betragtning til direktiv 2011/95, at Genèvekonventionen udgør hovedhjørnesteinen i det internationale retssystem til beskyttelse af flygtninge, og at dette direktivs bestemmelser om betingelserne for tildeling af flygtningestatus og om indholdet heraf blev vedtaget som en vejledning til medlemsstaternes kompetente myndigheder i forbindelse med deres anvendelse af denne konvention på grundlag af fælles begreber og kriterier for anerkendelse af asylansøgere som flygtninge i overensstemmelse med nævnte konventions artikel 1 (jf. i denne retning dom af 31.1.2017, *Lounani*, C-573/14, EU:C:2017:71, præmis 41, og af 13.9.2018, *Ahmed*, C-369/17, EU:C:2018:713, præmis 40 og den deri nævnte retspraksis).
- 82 Endvidere præciserer 16. betragtning til direktiv 2011/95, at direktivet tilsigter, at asylansøgere og deres ledsagende familiemedlemmers menneskelige værdighed og ret til asyl respekteres fuldt ud, idet sidstnævnte ret i medfør af chartrets artikel 18 sikres under iagttagelse af Genèvekonventionen og protokollen.
- 83 Selv om direktiv 2011/95 således indfører en retlig ordning, der indeholder begreber og kriterier, der er fælles for medlemsstaterne og dermed er Unionens egne, bygger det ikke desto mindre på Genèvekonventionen og har bl.a. til formål at sikre, at denne konventions artikel 1 overholdes fuldt ud.

- 84 Efter disse præciseringer bemærkes, at for så vidt angår begrebet »flygtning« gentager dette direktivs artikel 2, litra d), i det væsentlige den definition, der er indeholdt i Genèvekonventionens artikel 1, afsnit A, stk. 2. I denne henseende indeholder bestemmelserne i kapitel III i direktiv 2011/95 med overskriften »Anerkendelse som flygtning« præciseringer med hensyn til de materielle betingelser, der skal være opfyldt for, at en tredjelandstatsborger eller statsløs kan anses for at være en flygtning som omhandlet i dette direktivs artikel 2, litra d).
- 85 Artikel 2, litra e), i direktiv 2011/95 definerer for sin del »flygtningestatus« som »en medlemsstats anerkendelse af en tredjelandstatsborger eller statsløs som flygtning«. Som det fremgår af 21. betragtning til dette direktiv, er denne anerkendelse deklatorisk og er ikke afgørende for, om en person har egenskab af flygtning.
- 86 I den ordning, der er indført ved direktiv 2011/95, har en tredjelandstatsborger eller statsløs, der opfylder de materielle betingelser i dette direktivs kapitel III, alene af denne grund egenskab af flygtning som omhandlet i nævnte direktivs artikel 2, litra d), og Genèvekonventionens artikel 1, afsnit A.
- 87 En systematisk fortolkning af direktiv 2011/95, hvorefter direktivets kapitel III alene vedrører egenskaben af flygtning, drages ikke i tvivl af anvendelsen af begrebet »statut de réfugié« [(o.a.: i den danske sprogversion »flygtning«)] i dette direktivs artikel 12, stk. 1 og 2, som er indeholdt i nævnte kapitel III, bl.a. i den franske sprogversion. Andre sprogversioner af denne bestemmelse, såsom den spanske, den tyske, den engelske, den portugisiske og den svenske sprogversion, anvender i nævnte artikel 12, stk. 1 og 2, således begrebet »flygtning« i stedet for »flygtningestatus«.
- 88 Det følger imidlertid af Domstolens faste praksis, at i tilfælde af uoverensstemmelse mellem de forskellige sprogversioner af en EU-retlig tekst skal den pågældende bestemmelse fortolkes på baggrund af den almindelige opbygning af og formålet med den ordning, som den er led i (dom af 1.3.2016, Alo og Osso, C-443/14 og C-444/14, EU:C:2016:127, præmis 27, og af 24.1.2019, Balandin m.fl., C-477/17, EU:C:2019:60, præmis 31). Mens kapitel III i direktiv 2011/95 har overskriften »Anerkendelse som flygtning«, har dette direktivs kapitel IV overskriften »Flygtningestatus« og indeholder artikel 13, som regulerer tildelingen af nævnte status, og artikel 14, som regulerer tilbagekaldelse og afslutning af flygtningestatus samt afslag på forlængelse heraf.
- 89 Hvad angår artikel 13 i direktiv 2011/95 har Domstolen allerede fastslået, at medlemsstaterne i henhold til denne bestemmelse tildeler tredjelandstatsborgere og statsløse, der opfylder de materielle betingelser for anerkendelse som flygtninge i medfør af kapitel II og III, flygtningestatus, uden at de i denne forbindelse råder over en skønsbeføjelse (jf. i denne retning dom af 24.6.2015, H.T., C-373/13, EU:C:2015:413, præmis 63, og af 12.4.2018, A og S, C-550/16, EU:C:2018:248, præmis 52 og 54).
- 90 Den omstændighed, at egenskaben af »flygtning« som omhandlet i artikel 2, litra d), i direktiv 2011/95 og Genèvekonventionens artikel 1, afsnit A, ikke er afhængig af, at denne egenskab formelt anerkendes ved tildeling af »flygtningestatus« som omhandlet i dette direktivs artikel 2, litra e), underbygges desuden ved ordlyden af nævnte direktivs artikel 21, stk. 2, hvorefter en »flygtning« under overholdelse af den betingelse, der er fastsat i denne bestemmelse, kan udsendes, »uanset om den pågældende er formelt anerkendt eller ej«.
- 91 Den formelle anerkendelse af egenskaben af flygtning, som tildelingen af flygtningestatus udgør, medfører, at den pågældende flygtning i medfør af artikel 2, litra b), i direktiv 2011/95 er en person med international beskyttelse som omhandlet i dette direktiv, således at den pågældende – som generaladvokaten har anført i punkt 91 i forslaget til afgørelse – råder over samtlige de rettigheder og fordele, der er fastsat i nævnte direktivs kapitel VII, som både omfatter rettigheder svarende til dem, der er indeholdt i Genèvekonventionen, men også, således som bl.a. Parlamentet og Det Forenede

Kongeriges regering har anført, rettigheder med en mere vidtgående beskyttelse, som ikke findes tilsvarende i denne konvention, såsom de rettigheder, der er fastsat i artikel 24, stk. 1, artikel 28 og artikel 34 i direktiv 2011/95.

- 92 Det følger af ovenstående betragtninger, at egenskaben af »flygtning« som omhandlet i artikel 2, litra d), i direktiv 2011/95 og Genèvekonventionens artikel 1, afsnit A, ikke er afhængig af, at denne egenskab formelt anerkendes ved tildeling af flygtningestatus som omhandlet i dette direktivs artikel 2, litra e), sammenholdt med direktivets artikel 13.

Om artikel 14, stk. 4 og 5, i direktiv 2011/95

- 93 Hvad angår de i artikel 14, stk. 4 og 5, i direktiv 2011/95 omhandlede tilfælde, hvor medlemsstaterne kan tilbagekalde eller afslå at tildele flygtningestatus, svarer de i det væsentlige, således som generaladvokaten har anført i punkt 56 i forslaget til afgørelse, til de tilfælde, hvor medlemsstaterne kan udvise en flygtning i medfør af dette direktivs artikel 21, stk. 2, og Genèvekonventionens artikel 33, stk. 2.
- 94 Det bemærkes imidlertid for det første, at mens Genèvekonventionens artikel 33, stk. 2, i sådanne tilfælde fratager flygtningen retten til ikke at blive udvist til et land, hvor flygtningens liv eller frihed ville være truet, skal artikel 21, stk. 2, i direktiv 2011/95, således som det bekræftes ved 16. betragtning hertil, fortolkes og anvendes under iagttagelse af de ved chartret sikrede rettigheder, herunder chartrets artikel 4 og artikel 19, stk. 2, der indeholder et absolut forbud mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, uanset den berørte persons handlinger, og et absolut forbud mod udsendelse til en stat, hvor der er en alvorlig risiko for sådan behandling. Medlemsstaterne må derfor hverken udsende, udvise eller udlevere en udlænding, hvis der er alvorlige grunde til at antage, at den pågældende løber en reel risiko for i bestemmelseslandet at blive udsat for behandling, der er forbudt ved chartrets artikel 4 og artikel 19, stk. 2 (jf. i denne retning dom af 5.4.2016, Aranyosi og Căldăraru, C-404/15 og C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, præmis 86-88, og af 24.4.2018, MP (subsidiær beskyttelse af et offer for tidligere tortur), C-353/16, EU:C:2018:276, præmis 41).
- 95 Såfremt udvisningen af en flygtning, som er omfattet af et af de tilfælde, der er omhandlet i artikel 14, stk. 4 og 5, og artikel 21, stk. 2, i direktiv 2011/95, medfører en risiko for tilsidesættelse af den pågældendes grundlæggende rettigheder som fastsat i chartrets artikel 4 og artikel 19, stk. 2, kan den pågældende medlemsstat ikke fravige princippet om non-refoulement i Genèvekonventionens artikel 33, stk. 2.
- 96 Eftersom artikel 14, stk. 4 og 5, i direktiv 2011/95 for så vidt angår de tilfælde, der er omhandlet heri, fastsætter en mulighed for, at medlemsstaterne kan tilbagekalde en »flygtningestatus« som omhandlet i dette direktivs artikel 2, litra e), eller afslå at tildele en sådan status, mens Genèvekonventionens artikel 33, stk. 2, for sit vedkommende tillader udvisning af en flygtning, der er omfattet af et af disse tilfælde, til et land, hvor den pågældendes liv eller frihed ville være truet, fastsætter EU-retten under disse omstændigheder en international beskyttelse af de berørte flygtninge, der er mere vidtgående end den beskyttelse, som er sikret ved nævnte konvention.
- 97 Som Kommissionen, Rådet, Parlamentet og flere af de medlemsstater, der har indgivet skriftlige indlæg for Domstolen, har anført, bemærkes for det andet, at artikel 14, stk. 4 og 5, i direktiv 2011/95 i den sammenhæng, hvori den ved dette direktiv indførte ordning indgår, ikke skal fortolkes således, at tilbagekaldelse af flygtningestatus eller et afslag på at tildele en sådan status medfører, at den pågældende tredjelandstatsborger eller statsløse, som opfylder betingelserne i dette direktivs artikel 2, litra d), sammenholdt med bestemmelserne i direktivets kapitel III, mister egenskaben af flygtning som omhandlet i nævnte artikel 2, litra d), og Genèvekonventionens artikel 1, afsnit A.

- 98 Ud over hvad der er anført i nærværende doms præmis 92, betyder den omstændighed, at den pågældende person er omfattet af et af de i artikel 14, stk. 4 og 5, i direktiv 2011/95 omhandlede tilfælde, nemlig imidlertid ikke, at den pågældende ophører med at opfylde de materielle betingelser, som er afgørende for egenskaben af flygtning, vedrørende det forhold, at der foreligger en velbegrundet frygt for forfølgelse i den pågældendes hjemland.
- 99 Såfremt en medlemsstat vælger at tilbagekalde en flygtningestatus eller afslår at tildele den i medfør af artikel 14, stk. 4 og 5, i direktiv 2011/95, fratages de berørte tredjelandsstatsborgere eller statsløse ganske vist den nævnte status og råder dermed heller ikke længere over samtlige de rettigheder og fordele, der er fastsat i dette direktivs kapitel VII, idet disse er knyttet til denne status. Som det imidlertid udtrykkeligt fremgår af nævnte direktivs artikel 14, stk. 6, har disse personer fortsat en række af de rettigheder, der er fastsat i Genèvekonventionen (jf. i denne retning dom af 24.6.2015, H.T., C-373/13, EU:C:2015:413, præmis 71), hvilket bekræfter, således som generaladvokaten har fremhævet i punkt 100 i forslaget til afgørelse, at de pågældende har eller fortsat har egenskaben af flygtning som omhandlet i navnlig nævnte konventions artikel 1, afsnit A, på trods af denne tilbagekaldelse eller dette afslag.
- 100 Det følger heraf, at artikel 14, stk. 4-6, i direktiv 2011/95 ikke skal fortolkes således, at tilbagekaldelse af en flygtningestatus eller et afslag på at tildele en sådan status medfører, at den pågældende tredjelandsstatsborger eller statsløse, som opfylder de materielle betingelser i dette direktivs artikel 2, litra d), sammenholdt med bestemmelserne i direktivets kapitel III, mister egenskaben af flygtning som omhandlet i Genèvekonventionens artikel 1, afsnit A, og dermed udelukkes fra den internationale beskyttelse, som den pågældende i medfør af chartrets artikel 18 er sikret under iagttagelse af nævnte konvention.

Om artikel 14, stk. 6, i direktiv 2011/95

- 101 Artikel 14, stk. 6, i direktiv 2011/95 bestemmer, at personer, som nævnte artikel 14, stk. 4 eller 5, finder anvendelse på, har de rettigheder, der er fastsat »i artikel 3, 4, 16, 22, 31, 32 og 33 i Genèvekonventionen, eller tilsvarende rettigheder, for så vidt de befinder sig i medlemsstaten«.
- 102 Hvad indledningsvis angår bindeordet »eller«, der anvendes i artikel 14, stk. 6, i direktiv 2011/95, bemærkes, at dette bindeord ud fra et lingvistisk synspunkt såvel kan have betydningen enten-eller som både-og, og det skal derfor forstås i den sammenhæng, hvori det benyttes, og i lyset af målene med den omhandlede retsakt (jf. analogt dom af 12.7.2005, Kommissionen mod Frankrig, C-304/02, EU:C:2005:444, præmis 83). Henset til den sammenhæng, hvori direktiv 2011/95 indgår, samt til direktivets formål, således som disse fremgår af 3., 10. og 12. betragtning hertil, og i betragtning af den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms præmis 77, skal nævnte bindeord i dette direktivs artikel 14, stk. 6, således i det foreliggende tilfælde forstås i betydningen både-og.
- 103 Hvad endvidere angår rækkevidden af det i nævnte artikel 14, stk. 6, indeholdte udtryk »tilsvarende rettigheder« bemærkes, således som generaladvokaten har fremhævet i punkt 110 i forslaget til afgørelse, at anvendelsen af artikel 14, stk. 4 eller 5, i direktiv 2011/95 navnlig medfører, at den pågældende person fratages den opholdstilladelse, som dette direktivs artikel 24 knytter til en flygtningestatus som omhandlet i nævnte direktiv.
- 104 En flygtning, der er omfattet af en foranstaltning truffet på grundlag af artikel 14, stk. 4 eller 5, i direktiv 2011/95, kan således med henblik på fastlæggelsen af de rettigheder, som den pågældende skal tillægges efter Genèvekonventionens ordning, ikke anses for eller ikke længere anses for at have lovligt ophold på den omhandlede medlemsstats område.

- 105 Det må derfor fastslås, at medlemsstaterne, når de gennemfører dette direktivs artikel 14, stk. 4 eller 5, principielt ikke er forpligtet til at tillægge de flygtninge, der befinder sig på deres respektive område, andre rettigheder end dem, der udtrykkeligt er omhandlet i nævnte direktivs artikel 14, stk. 6, og de af de i Genèvekonventionen fastsatte rettigheder, som er sikret enhver flygtning, der befinder sig på en kontraherende stats område, og som ikke kræver lovligt ophold.
- 106 Det skal imidlertid fremhæves, at uanset fratagelsen af den opholdstilladelse, der er knyttet til en flygtningestatus som omhandlet i direktiv 2011/95, kan en flygtning, der er omfattet af et af de i dette direktivs artikel 14, stk. 4 og 5, omhandlede tilfælde, have tilladelse til på et andet retligt grundlag at opholde sig lovligt på den pågældende medlemsstats område (jf. i denne retning dom af 24.6.2015, H.T., C-373/13, EU:C:2015:413, præmis 94). I et sådant tilfælde er nævnte direktivs artikel 14, stk. 6, på ingen måde til hinder for, at nævnte medlemsstat sikrer den berørte person samtlige de rettigheder, som Genèvekonventionen knytter til egenskaben af »flygtning«.
- 107 Artikel 14, stk. 6, i direktiv 2011/95 skal dermed i overensstemmelse med artikel 78, stk. 1, TEUF og chartrets artikel 18 fortolkes således, at en medlemsstat, der anvender de muligheder, der er fastsat i dette direktivs artikel 14, stk. 4 og 5, i det mindste skal tillægge en flygtning, der er omfattet af et af de i sidstnævnte bestemmelser omhandlede tilfælde, og som befinder sig på nævnte medlemsstats område, de rettigheder, der er fastsat i Genèvekonventionen, og hvortil nævnte artikel 14, stk. 6, henviser, samt de rettigheder, der er fastsat i nævnte konvention, som ikke kræver lovligt ophold, uden at dette berører eventuelle forbehold, som denne medlemsstat måtte have taget i medfør af denne konventions artikel 42, stk. 1.
- 108 Ud over de rettigheder, som medlemsstaterne er forpligtet til at sikre de omhandlede personer i henhold til artikel 14, stk. 6, i direktiv 2011/95, skal det desuden bemærkes, at denne på ingen måde kan fortolkes således, at den tilskynder medlemsstaterne til at unddrage sig deres internationale forpligtelser, der følger af Genèvekonventionen, ved at begrænse de rettigheder, som disse personer har på grundlag af konventionen.
- 109 Som generaladvokaten har anført i punkt 133 og 134 i forslaget til afgørelse, og som det bekræftes ved 16. og 17. betragtning til direktiv 2011/95, skal det under alle omstændigheder bemærkes, at anvendelsen af dette direktivs artikel 14, stk. 4-6, ikke berører den pågældende medlemsstats forpligtelse til at overholde de relevante bestemmelser i chartret, såsom dem, der er indeholdt i artikel 7 om respekt for privatliv og familieliv, i artikel 15 om erhvervsfrihed og ret til at arbejde, i artikel 34 om social sikring og social bistand og i artikel 35 om sundhedsbeskyttelse.
- 110 Det fremgår af samtlige ovenstående betragtninger, at mens de personer, der er omfattet af et af de i artikel 14, stk. 4 og 5, i direktiv 2011/95 omfattede tilfælde, under Genèvekonventionens ordning i henhold til nævnte konventions artikel 33, stk. 2, kan omfattes af en udvisnings- eller udsendelsesforanstaltning til deres hjemland, på trods af, at deres liv eller frihed dér ville være truet, kan sådanne personer i medfør af dette direktivs artikel 21, stk. 2, derimod ikke udvises, hvis en udvisning ville medføre en risiko for en tilsidesættelse af deres grundlæggende rettigheder som fastsat i chartrets artikel 4 og artikel 19, stk. 2. Disse personer kan ganske vist i den pågældende medlemsstat gøres til genstand for en afgørelse om tilbagekaldelse af flygtningestatus som omhandlet i artikel 2, litra e), i direktiv 2011/95 eller en afgørelse om afslag på tildeling af denne status, men vedtagelsen af sådanne afgørelser kan ikke påvirke deres egenskab af flygtning, såfremt de opfylder de materielle betingelser for at kunne anses for en flygtning som omhandlet i dette direktivs artikel 2, litra d), sammenholdt med bestemmelserne i direktivets kapitel III, og dermed i Genèvekonventionens artikel 1, afsnit A.
- 111 Under disse omstændigheder sikrer den således anlagte fortolkning af artikel 14, stk. 4-6, i direktiv 2011/95, at det minimumsniveau for beskyttelse, der er fastsat i Genèvekonventionen, ikke tilsidesættes, således som det kræves i medfør af artikel 78, stk. 1, TEUF og chartrets artikel 18.

- 112 De forelagte spørgsmål skal herefter besvares med, at der i forbindelse med undersøgelsen af artikel 14, stk. 4-6, i direktiv 2011/95 ikke er fremkommet noget forhold, der kan berøre gyldigheden af disse bestemmelser i forhold til artikel 78, stk. 1, TEUF og chartrets artikel 18.

Sagsomkostninger

- 113 Da sagerne i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for de forelæggende retter, tilkommer det disse at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

Der er i forbindelse med undersøgelsen af artikel 14, stk. 4-6, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/95/EU af 13. december 2011 om fastsættelse af standarder for anerkendelse af tredjelandstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidær beskyttelse, og for indholdet af en sådan beskyttelse ikke fremkommet noget forhold, der kan berøre gyldigheden af disse bestemmelser i forhold til artikel 78, stk. 1, TEUF og artikel 18 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

Underskrifter